

45

Besluit van 14 januari 1993, houdende vaststelling van een reglement voor het regime in een grenslogies ingevolge artikel 7a, vierde lid, Vreemdelingenwet (Reglement regime grenslogies)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Justitie van 26 februari 1992, Stafafdeling Wetgeving Publiekrecht, nr. 192399/92/6;

Gelet op artikel 7a van de Vreemdelingenwet (Stb. 1965, 40);

De Raad van State gehoord (advies van 3 september 1992, nr. WO 3.92.0094);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Justitie van 12 januari 1993, Stafafdeling Wetgeving Publiekrecht, nr. 264314/93/6;

Hebben goedgevonden en verstaan:

TITEL I. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Dit besluit heeft betrekking op de ruimten als bedoeld in artikel 7a, vierde lid, van de Vreemdelingenwet die door Onze Minister als zodanig zijn aangewezen en zijn bestemd voor de opname van vreemdelingen als bedoeld in het eerste lid van voornoemd artikel.

Artikel 2

Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder:

1. «Grenslogies»: een ruimte als bedoeld in artikel 7a, vierde lid, van de Vreemdelingenwet.
2. «Vreemdeling»: een persoon als bedoeld in artikel 1 van de Vreemdelingenwet die ingevolge artikel 7a, eerste lid, dan wel enige andere bepaling bij of krachtens deze wet is gehouden te verblijven in een grenslogies.
3. «Onze Minister»: Onze Minister van Justitie.

TITEL II. BEHEER

Artikel 3

1. Het opperbeheer van een grenslogies berust bij Onze Minister. Deze kan bij huishoudelijk reglement nadere regels vaststellen ter uitvoering van en in aanvulling op dit besluit.
2. Met het beheer van een grenslogies is belast een daartoe door Onze Minister aangewezen directeur, die hiertoe wordt bijgestaan door ambtenaren en overige medewerkers.
3. De directeur heeft tot taak het verblijf van de vreemdelingen in het grenslogies te verzekeren, alsmede de veiligheid en de orde aldaar te handhaven. De directeur is bevoegd bevelen te geven aan de ambtenaren en overige medewerkers die met het oog op deze taakuitoefening noodzakelijk zijn.
4. Bij afwezigheid of verhindering van de directeur wordt deze met het oog op de toepassing van de bij of krachtens dit besluit gegeven voorschriften vervangen. Onze Minister wijst een of meer ambtenaren, die werkzaam zijn in het grenslogies, aan als plaatsvervanger van de directeur.

TITEL III. REGIME

Artikel 4

1. De vreemdeling wordt aan geen andere beperkingen onderworpen dan die volstrekt noodzakelijk zijn om zijn verblijf in het grenslogies te verzekeren alsmede om de veiligheid en de orde aldaar te handhaven.
2. De vreemdeling is gehouden bevelen gegeven door of namens de directeur ter verzekering van zijn verblijf alsmede ter handhaving van de veiligheid en orde in het grenslogies op te volgen.

Artikel 5

1. Met inachtnaam van de beperkingen en de bevelen ingevolge artikel 4 is de vreemdeling bevoegd:
 - a. zich binnen het grenslogies vrij te bewegen;
 - b. bezoekers te ontvangen in een daartoe door de directeur aangewezen ruimte;
 - c. brieven en andere poststukken te ontvangen en, voor eigen rekening, te verzenden;
 - d. voor eigen rekening te telefoneren.
2. De directeur kan de toelating van bezoekers afhankelijk stellen van hun bereidheid zich bij binnenkomst aan hun kleding te laten onderzoeken en door hen meegebrachte voorwerpen te laten controleren op de aanwezigheid van voorwerpen of stoffen die een gevaar kunnen opleveren voor de veiligheid en de orde in het grenslogies. De directeur kan dergelijke voorwerpen voor de duur van het bezoek in bewaring doen nemen.
3. Indien de handhaving van de veiligheid en de orde dit noodzakelijk maakt kan de directeur een bezoeker de toegang tot of het voortgezet verblijf in het grenslogies weigeren.
4. De directeur kan brieven en poststukken doen onderzoeken op de aanwezigheid van voorwerpen of stoffen die een gevaar kunnen opleveren voor de veiligheid en de orde in het grenslogies. Hij is bevoegd dergelijke voorwerpen of stoffen, tegen afgifte van een bewijs van ontvangst, onder zich te nemen en te houden gedurende het verblijf van de vreemdeling in het grenslogies.

Artikel 6

1. De directeur kan een vreemdeling aan zijn kleding en zijn bagage doen onderzoeken op de aanwezigheid van voorwerpen of stoffen die een gevaar kunnen opleveren voor de veiligheid en orde in het grenslogies. Hij is bevoegd dergelijke voorwerpen of stoffen, tegen afgifte van een bewijs van ontvangst, onder zich te nemen en te houden gedurende het verblijf van de vreemdeling in het grenslogies.

2. Bij binnenkomst van de vreemdeling en tijdens zijn verblijf in het grenslogies is de directeur bevoegd voorwerpen of stoffen die aan de vreemdeling toebehoren hem te doen ontnemen, indien deze een gevaar kunnen opleveren voor diens ongestoorde verblijf in het grenslogies. Hij kan hiertoe de bagage van de vreemdeling alsmede diens verblijfsruimte op de aanwezigheid van dergelijke voorwerpen of stoffen doen onderzoeken. Hij is bevoegd dergelijke voorwerpen of stoffen, tegen afgifte van een bewijs van ontvangst, onder zich te houden gedurende het verblijf van de vreemdeling in het grenslogies.

Artikel 7

1. De vreemdeling wordt ondergebracht individueel of in een groep, waarvan de directeur de samenstelling bepaalt. Aan elke vreemdeling of groep van vreemdelingen wordt een verblijfsruimte toegewezen. Gedurende de voor de nachtrust bestemde uren is de vreemdeling gehouden in de aan hem of aan de groep waartoe hij behoort toegewezen ruimte te verblijven.

2. De directeur kan bevelen dat een vreemdeling in afzondering wordt geplaatst:

- a. indien hij hierom verzoekt;
- b. indien en voor zolang als dit volstrekt noodzakelijk is teneinde zijn verblijf te verzekeren dan wel de veiligheid en orde in het grenslogies te handhaven.

3. Indien de tenuitvoerlegging van de in het tweede lid onder b bedoelde afzondering in het grenslogies op ernstige bezwaren stuit kan de directeur bevelen dat de afzondering in een andere ruimte als bedoeld in artikel 7a, eerste lid, van de Vreemdelingenwet wordt ondergaan.

4. Alvorens de vreemdeling in afzondering wordt geplaatst op de grond als bedoeld onder b van het tweede lid, hoort de directeur hem, tenzij de veiligheid en orde in de inrichting dit niet toelaten of communicatie met hem niet mogelijk is.

Artikel 8

De directeur draagt zorg voor:

- a. de voorziening in het levensonderhoud van de vreemdeling, waaronder begrepen de verstrekking van zakgeld volgens door Onze Minister te stellen regels;
- b. de inrichting van de ruimten waarin de vreemdeling verblijft als eenvoudige logiesgelegenheid;
- c. de verstrekking van kleding en artikelen voor de persoonlijke verzorging van de vreemdeling, voorzover deze hierin niet zelf kan voorzien en voorzover deze noodzakelijk is voor zijn verblijf;
- d. de verlening van de noodzakelijke medische hulp aan de vreemdeling;
- e. de geestelijke verzorging van de vreemdeling;
- f. de organisatie van ontspanningsactiviteiten ten behoeve van de vreemdelingen.

Artikel 9

1. De vreemdeling ontvangt bij zijn binnenkomst, zo mogelijk in een voor hem begrijpelijke taal, een afschrift van dit besluit alsmede van het in het grenslogies geldende huishoudelijke reglement.
2. De directeur draagt er zorg voor dat de vreemdeling ten aanzien van wie afzondering als bedoeld in artikel 7, tweede lid, onder b, is bevolen alsmede van wie een bezoeker de toegang tot het grenslogies is geweigerd, hieromtrent binnen 24 uur na voornoemd bevel of de weigering een schriftelijke mededeling ontvangt, zoveel mogelijk in een voor hem begrijpelijke taal.

TITEL IV. TOEZICHT

Artikel 10

1. Bij elk grenslogies is een commissie van toezicht, waarvan de leden door Onze Minister worden benoemd en ontslagen.
2. De commissie van toezicht wijst uit haar midden een voorzitter en een of meer plaatsvervangers aan.
3. Aan de commissie is een secretaris verbonden. Deze wordt door Onze Minister, gehoord de commissie van toezicht, aangewezen.

Artikel 11

De vreemdeling kan zich met elke grief die verband houdt met zijn verblijf in het grenslogies wenden tot de commissie van toezicht.

Artikel 12

1. De commissie van toezicht heeft tot taak:
 - a. toezicht te houden op de bejegening van de vreemdelingen en de naleving van de wettelijke voorschriften die met betrekking tot hun verblijf op hen van toepassing zijn;
 - b. kennis te nemen van door de vreemdeling naar voren gebrachte grieven en waar mogelijk ter zake tussen de vreemdeling en de directeur te bemiddelen;
 - c. aan Onze Minister en de directeur hetzij uit eigen beweging, hetzij op verzoek, advies en inlichtingen te geven voorzover deze verband houden met de onder a en b omschreven zaken.
2. Ter uitvoering van de in het eerste lid, onder b, genoemde taak wijst zij uit haar midden een lid aan dat is belast met de behandeling van grieven als bedoeld in het eerste lid, onder b, en dat hiertoe regelmatig spreekuur houdt in het grenslogies.

Artikel 13

1. De commissie van toezicht heeft te allen tijde toegang tot het grenslogies.
2. De commissie van toezicht ontvangt van de directeur de door haar gewenste inlichtingen en heeft het recht de op het grenslogies betrekking hebbende boeken en bescheiden in te zien.
3. De commissie van toezicht vergadert als regel eenmaal in de maand. De vergadering wordt bijgewoond door de directeur, tenzij de commissie anders bepaalt.

TITEL V. BEKLAG

Artikel 14

De vreemdeling kan beklag doen over:

- a. zijn plaatsing in afzondering ingevolge artikel 7, tweede lid, onder b;
- b. de weigering een bezoeker tot hem toe te laten;
- c. de ontneming door of vanwege de directeur van voorwerpen en stoffen als bedoeld in artikel 6;
- d. enige andere hem door of vanwege de directeur opgelegde maatregel, waarbij wordt afgeweken van wettelijke voorschriften en voorzover deze verband houdt met zijn verblijf in het grenslogies.

Artikel 15

1. De commissie van toezicht benoemt uit haar midden een beklagcommissie van drie leden, die is belast met de behandeling van klaagschriften als bedoeld in artikel 14.

2. De beklagcommissie wijst uit haar midden een voorzitter en een plaatsvervanger aan.

3. De secretaris van de commissie van toezicht is tevens secretaris van de beklagcommissie.

4. De behandeling van klaagschriften van eenvoudige aard, dan wel van klaagschriften die kennelijk niet ontvankelijk of kennelijk ongegrond zijn te achten kan geschieden door de voorzitter. De voorzitter kan de behandeling van een klacht ter behandeling verwijzen naar de beklagcommissie.

Artikel 16

1. De vreemdeling stelt beklag in door het indienen van een klaagschrift bij de beklagcommissie van het grenslogies, waarop de klacht betrekking heeft.

2. De vreemdeling moet het klaagschrift indienen uiterlijk op de veertiende dag na die van de ontvangst van de mededeling als bedoeld in artikel 9, tweede lid, dan wel na die van de oplegging van de maatregel waarover hij zich beklagt. Een na afloop van deze termijn ingediend klaagschrift is niettemin ontvankelijk, indien blijkt dat de vreemdeling het beklag zo spoedig heeft gedaan als redelijkerwijs van hem kon worden verwacht.

3. De directeur draagt zorg voor de dagtekening van het klaagschrift. Als datum van indiening geldt deze dagtekening.

4. De secretaris van de beklagcommissie zendt een afschrift van het klaagschrift aan de directeur en stelt deze in de gelegenheid tot het geven van een schriftelijke toelichting.

Artikel 17

1. De beklagcommissie stelt de klager en de directeur in de gelegenheid te worden gehoord, tenzij het klaagschrift kennelijk ongegrond of niet ontvankelijk wordt geacht te zijn.

2. De klager kan zich doen bijstaan door een raadsman. Is de toegevoegde raadsman een advocaat dan geschiedt diens beloning en vergoeding van door hem gemaakte onkosten overeenkomstig regels te stellen bij algemene maatregel van bestuur.

3. Indien de klager de Nederlandse taal niet voldoende verstaat draagt de voorzitter zorg voor de inschakeling van een tolk. Onze Minister stelt een vergoeding vast voor de door de tolk verrichte werkzaamheden.

4. De beklagcommissie stelt de klager en diens raadsman in de

gelegenheid kennis te nemen van op de klacht betrekking hebbende stukken.

Artikel 18

1. De beklagcommissie verklaart het klaagschrift gegrond, ongegrond, of niet ontvankelijk.

2. De beklagcommissie kan de klacht geheel of ten dele gegrondverklaren:

- indien een wettelijk voorschrift is geschonden;
- indien de beslissing of de maatregel waarover wordt geklaagd bij afweging van alle in aanmerking komende omstandigheden onredelijk of onbillijk moet worden geacht.

3. Indien bij grondverklaring van het beklag de gevolgen van de maatregel geheel of ten dele ongedaan kunnen worden gemaakt geeft de beklagcommissie hiertoe een aanwijzing aan de directeur. Voor zover de gevolgen niet of niet geheel ongedaan zijn te maken bepaalt zij op welke wijze de vreemdeling genoegdoening kan worden gegeven en geeft zij hiertoe aan de directeur het bevel.

Artikel 19

1. De beklagcommissie stelt de directeur en de klager in kennis van haar beslissing.

2. Indien de klager de Nederlandse taal niet voldoende verstaat draagt de voorzitter zorg voor de inschakeling van een tolk of vertaler. Onze Minister stelt een vergoeding vast voor de door tolk of de vertaler verrichte werkzaamheden.

TITEL VI. SLOTBEPALINGEN

Artikel 20

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Artikel 21

Dit besluit kan worden aangehaald als het Reglement regime grenslogies.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

's-Gravenhage, 14 januari 1993

Beatrix

De Staatssecretaris van Justitie,
A. Kosto

Uitgegeven de *zesentwintigste* januari 1993

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Justitie.

Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 9 februari 1993, nr. 27

NOTA VAN TOELICHTING

ALGEMEEN

1. Aanleiding

Het Reglement regime grenslogies vormt een uitwerking van het gestelde in artikel 7a, vierde lid van de Vreemdelingenwet (Stb. 1965, 40). Dit artikel biedt een wettelijke grondslag voor de opvang van vreemdelingen aan wie de toegang tot Nederland is geweigerd en is opgenomen in de Vreemdelingenwet, nadat de Hoge Raad op 9 december 1988¹ tot het oordeel was gekomen dat de onderbrenging van dergelijke vreemdelingen in het voor hen ingerichte centrum Schiphol-Oost vrijheidsbeneming opleverde zonder dat hiervoor een wettelijke grondslag bestond.² De capaciteit in dit centrum is niet toereikend gebleken voor de groeiende stroom vreemdelingen die voor onderbrenging aldaar in aanmerking komen. Daarom is besloten de capaciteit uit te breiden door ter vervanging van de huidige accommodatie een nieuw centrum met 120 plaatsen te vestigen dat buiten de luchthaven is gelegen.³ De recente aanvulling van artikel 7a stelt buiten twijfel dat een opvangcentrum als bedoeld in dit artikel ook buiten Schiphol kan zijn gesitueerd.

In artikel 2 is voorzien dat ook andere vreemdelingen van wie de bewegingsvrijheid ingevolge de Vreemdelingenwet is beperkt in het grenslogies kunnen worden ondergebracht. Met name valt te denken aan de tenuitvoerlegging van vreemdelingenbewaring en aan aanwijzingen op grond van het in artikel 18a bepaalde.

Voorts kent het voorstel van wet uitdrukkelijk de bevoegdheid toe aan de administratie om jegens de vreemdelingen maatregelen te treffen die in het belang van de beheersbaarheid van het centrum noodzakelijk zijn. Het betreft een explicitering van het begrip regime uit artikel 7a, vierde lid, zonder dat hieraan de conclusie kan worden verbonden dat voor het treffen van beheersmaatregelen onder het huidige artikel geen bevoegdheid bestaat.

2. Uitgangspunten

De rechten van de vreemdelingen die in het grenslogies worden geplaatst mogen slechts worden beperkt voorzover dit noodzakelijk is om hun verblijf aldaar te verzekeren alsmede om de veiligheid en de orde aldaar te handhaven. Dit uitgangspunt is weergegeven in artikel 4, eerste lid. Binnen dit kader mag de directeur bevelen geven en zijn de vreemdelingen gehouden deze op te volgen (artikel 4, tweede lid). Het niet opvolgen van dergelijke bevelen kan een gerechtvaardigde grond opleveren voor het treffen van ordemaatregelen (zie nader onderdeel 3).

De directeur zal zijn beheer over het algemeen effectueren door het geven van aanwijzingen en bevelen aan de ambtenaren en overige medewerkers die in het opvangcentrum werkzaam zijn (artikel 3, derde lid). Tot het bevelen van vergaande ingrepen in de persoonlijke vrijheid of lichamelijke integriteit van de vreemdeling is uitsluitend hij of zijn plaatsvervanger bevoegd. Met name gaat het om plaatsing in afzondering van een vreemdeling en de weigering van toegang of voortzetting van het verblijf aan een bezoeker. Hierop wordt in respectievelijk de onderdelen 3 en 4 nader ingegaan.

Bij het vormgeven aan de rechten en verplichtingen van de vreemdelingen gedurende hun verblijf in het grenslogies is op hoofdlijnen aangesloten bij het desbetreffende advies van de Werkgroep Vreemdelingenopvang.

De bij of krachtens dit reglement aan de vreemdeling toegekende

¹ AB 1989, 121, met noot F.H. van der Burg.

² Zie voor de parlementaire behandeling van deze toevoeging Kamerstukken 1988-1989, 20 972

³ Zie uitvoeriger de memorie van toelichting op het voorstel van wet Regeling betreffende het toezicht op vreemdelingen gedurende de behandeling of na afwijzing van hun verzoek om toelating (Kamerstukken II 1990-1991, 21 975, nr. 3)

rechten en voorzieningen, zoals het beklagrecht, gelden slechts voor zolang zijn verblijf in het grenslogies duurt. Aan geen van de voorzieningen noch aan het instellen van beklag kan de vreemdeling een recht ontlenen om zijn vertrek uit het logies – en veelal daarmee uit Nederland – uit te stellen.

3. Interne bewegingsvrijheid

De directeur wijst de vreemdeling een verblijfsruimte aan. Hij kan een vreemdeling alleen of in een groep onderbrengen. De wijze van indeling zal worden bepaald door de aard en de samenstelling van de populatie. Rekening kan worden gehouden met de landsaard, taalverwantschap, godsdienstige achtergrond, sekse, leeftijd en familieverbanden van de vreemdeling. De toewijzing van een verblijfsruimte aan de vreemdeling of groep van vreemdelingen beperkt niet hun bewegingsvrijheid tot de aan hen toegewezen ruimte. De interne bewegingsvrijheid wordt slechts beperkt voorzover dit in het belang van een ordelijke gang van zaken noodzakelijk is. Hieronder vallen ook maatregelen in het belang van de bescherming van de gezondheid van vreemdelingen, zoals verzorgingsmaatregelen in verband met besmettelijke ziektes. Het ligt voor de hand dat de vreemdelingen gedurende de voor de nachtrust bestemde uren in de aan hen toegewezen ruimte verblijven. Deze beperking is niet alleen wenselijk vanuit het orde-perspectief maar ook met het oog op de privacy-bescherming van de vreemdeling.

Om deze reden is ook in artikel 7, tweede lid, onder a, de mogelijkheid gegeven voor de vreemdeling om plaatsing in afzondering te verzoeken. Aldus is hij in staat een door hem minder gewenst verblijf in een groep te ontgaan. De bevoegdheid van de directeur om een plaatsing in afzondering ook tegen de zin van de betrokkene te bevelen vloeit voort uit zijn verantwoordelijkheid voor het verzekeren van een ongestoord verblijf van de vreemdeling in het grenslogies en de handhaving van de veiligheid en orde aldaar. Plaatsing in afzondering kan de uiterste maatregel zijn waartoe de directeur overgaat indien zijn bevelen in het kader van de ordehandhaving (ingevolge artikel 3, derde lid, in samenhang met artikel 4, tweede lid) niet worden opgevolgd. Deze bevoegdheid kan hij niet delegeren. Bij zijn afwezigheid of verhindering kan hij de uitoefening hiervan slechts overlaten aan zijn plaatsvervanger.

De situatie kan zich voordoen dat de tenuitvoerlegging van de afzondering in het grenslogies op ernstige bezwaren stuit. Te denken valt aan de omstandigheid dat het aantal vreemdelingen dat in afzondering dient te worden geplaatst de hiervoor beschikbare capaciteit van het grenslogies te boven gaat. Ook kan zich een dermate ernstig incident met een bepaalde vreemdeling hebben voorgedaan dat wegplaatsing geïndiceerd is. Met het oog op dergelijke situaties wordt aan de directeur de bevoegdheid toegekend de vreemdeling naar een andere ruimte als bedoeld in artikel 7a, eerste lid van de Vreemdelingenwet over te brengen. Deze bevoegdheid zal worden afgestemd op de plaatsingsbevoegdheid van de met grensbewaking belaste ambtenaar en die van het hoofd van de plaatselijke politie.

Twee waarborgen voor een zorgvuldige procedure terzake deze beslissing zijn in het reglement opgenomen. Artikel 9, tweede lid, bevat het vereiste dat de vreemdeling door de directeur wordt gehoord alvorens deze in afzondering wordt geplaatst. Is dit op praktische gronden voorafgaand aan de plaatsing niet realiseerbaar dan is de directeur toch gehouden dit zo snel mogelijk hierna te doen. Ook is voorgeschreven dat de vreemdeling de beslissing tot plaatsing in afzondering binnen 24 uur op schrift ontvangt (artikel 9, tweede lid).

4. Contacten met buiten en controle daarop

Evenzeer als voor de interne bewegingsvrijheid geldt dat de vreemdeling zo min mogelijk dient te worden belemmerd in het onderhouden van contact met de buitenwereld. Dit contact met buiten dient in beginsel slechts te worden beperkt om organisatorische redenen.

Zo staat het de vreemdeling vrij voor eigen rekening te telefoneren en post te ontvangen en te verzenden. Met betrekking tot het ontvangen van brieven en postpakketten is uitdrukkelijk aan de directeur de bevoegdheid toegekend om de inhoud hiervan te (doen) onderzoeken op de aanwezigheid van voorwerpen of stoffen die voor het grenslogies een gevaar kunnen opleveren. Over het algemeen zal dit in de aanwezigheid van de desbetreffende vreemdeling kunnen geschieden. Voor zover dit openen als een schending van het briefgeheim als bedoeld in artikel 13 van de Grondwet kan worden aangemerkt, is de legitimatie hiervoor te vinden in het vierde lid van artikel 15 van de Grondwet. Integrale handhaving van het briefgeheim verdraagt zich niet met deze vorm van vrijheidsbeneming. De aard van de populatie in het grenslogies en het karakter van de maatregel maken een verdergaande inbreuk dan het controleren op de aanwezigheid van gevaarlijke voorwerpen of stoffen evenwel niet nodig. Om deze reden is voor controle van de inhoud van de brieven geen wettelijke voorziening getroffen. Telefoneren zal alleen op praktische gronden – «om de beurt» – beperkt kunnen worden.

Tijdens de parlementaire behandeling van artikel 7a van de Vreemdelingenwet is door de toenmalige bewindslieden bij herhaling aangegeven dat de vreemdelingen (op Schiphol-Oost) bezoek konden ontvangen en dat advocaten en hulpverleners toegang hadden tot het centrum.⁴ Dit uitgangspunt geldt onverkort voor het nieuw op te richten opvangcentrum. Ingevolge zijn verantwoordelijkheid voor de orde in de inrichting (artikel 3, derde lid) kan de directeur evenwel de tijdstippen waarop bezoekers toelating kunnen verkrijgen beperken. Met name valt te denken aan uitsluiting van bezoek op de voor de nachtrust bestemde uren. Ook het creëren van aparte ruimtes voor de ontvangst van bezoekers zal wenselijk zijn zowel uit een oogpunt van privacy als ter wille van de orde in het centrum.

De bevoegdheid van de directeur de toelating van bezoekers afhankelijk te stellen van hun bereidheid zich aan de kleding alsmede hun bagage te laten onderzoeken, is uitdrukkelijk in dit reglement opgenomen vanwege de ingrijpendheid van deze veiligheidsmaatregel (artikel 5, tweede lid). Deze bepaling geeft de directeur een algemene aanwijzingsbevoegdheid met betrekking tot de toelating van bezoekers. De in het derde lid van artikel 5 genoemde weigering ziet daarentegen op een individueel bepaalde bezoeker. De beslissing tot weigering mag slechts door de directeur of zijn plaatsvervanger worden genomen. De vreemdeling dient hieromtrent, mede in verband met de mogelijkheid om over een dergelijke weigering beklag in te stellen, binnen 24 uur een mededeling op schrift te ontvangen (artikel 9, tweede lid).

Het grenslogies dient in ruime mate de gelegenheid te bieden voor het verlenen van (rechts)hulp aan de vreemdelingen. Advocaten, medewerkers van buro's voor rechtshulp en van reguliere hulpverleningsorganisaties, zoals de Vereniging Vluchtelingenwerk Nederland, dienen in staat te worden gesteld ongestoord contact met hun cliënten te onderhouden.

Evenals bezoekers kunnen ook vreemdelingen aan hun kleding worden onderzocht. Dit kan te allen tijde geschieden. Het ligt voor de hand dat een dergelijke controle bij binnenkomst plaatsvindt. Indien noodzakelijk zal ook op andere tijdstippen een dergelijk onderzoek kunnen plaatsvinden. De directeur dient hiertoe hetzij in het algemeen hetzij in individuele gevallen uitdrukkelijk opdracht te geven. Voorwerpen of stoffen die

⁴ Zie Kamerstukken II 1988-1989, 20 972, nr. 3, blz. 10 en – tijdens het mondelinge voorbereidende overleg op 14 december 1988 – nr. 4, blz 10

een gevaar kunnen opleveren voor de inrichting kunnen aan de vreemdeling tijdelijk worden ontnomen.

5. Voorzieningen

Enkele van de zorgverplichtingen van de directeur worden genoemd in artikel 8. De mate waarin de verplichting geldt wordt bepaald door de lengte van het verblijf van de vreemdeling. Dit betekent dat vanzelfsprekend acuut noodzakelijke medische hulp wordt verleend, maar dat met langer durende behandelingen niet zonder meer een begin zal worden gemaakt. De directeur is gehouden er op toe te zien dat in de inrichting een arts regelmatig spreekuur houdt en dat op afroep medische hulp beschikbaar is. Ook dient hij de aan de inrichting verbonden geestelijke verzorgers in staat te stellen hun werkzaamheden ten behoeve van de vreemdelingen te verrichten. De directeur draagt er zorg voor dat diverse ontspanningsactiviteiten in het grenslogies worden georganiseerd.

De verstrekking van zakgeld, waarvan de hoogte nader wordt bepaald, geschiedt onder verantwoordelijkheid van de directeur. Waar nodig draagt de directeur, al dan niet met behulp van vrijwilligersorganisaties zorg voor de verstrekking van kleding aan vreemdelingen. Het is voorts van belang dat de vreemdelingen goed en zorgvuldig worden geïnformeerd over hun rechten en plichten. Dit zal zowel schriftelijk als mondeling kunnen gebeuren. Voorgescreven is in elk geval dat aan de vreemdeling een afschrift van dit reglement wordt verstrekt en dat hij eveneens een mededeling ontvangt over zijn eventuele plaatsing in afzondering en over het weigeren van een bezoeker. Zoveel mogelijk zal dit in een voor hem begrijpelijke taal dienen te geschieden.

6. Toezicht

Met het toezicht op de bejegening van de vreemdelingen wordt een commissie belast. Met een dergelijke constructie is ruime ervaring opgedaan in andere gesloten inrichtingen, met name van het gevangeniswezen. Van belang is dat de leden in een onafhankelijke positie staan ten opzichte van de met de met het beheer belaste autoriteiten. Het ligt voor de hand om in deze commissie een lid van de rechterlijke macht, een advocaat, een medicus, en een medewerker of bestuurslid van een organisatie die de zorg voor vreemdelingen tot haar taak rekent te benoemen.

Aan de commissie komt een ruime bevoegdheid toe om zich op de hoogte te stellen van de gang van zaken in het grenslogies. De vreemdeling moet zich mondeling en schriftelijk tot de commissie kunnen wenden met alle grieven die zijn verblijf in het grenslogies betreffen. Met het oog hierop zal beurtelings een lid van de commissie spreekuur kunnen houden in het grenslogies. Indien nodig zal hij hierbij een beroep kunnen doen op bijstand van een tolk.

De leden van de commissie komen voor hun werkzaamheden voor de toekenning van vacatiegeld in aanmerking volgens de hiervoor geldende normen bij het ministerie van justitie.

7. Beklag

Ook het beklagrecht voor vreemdelingen is geënt op regelingen voor hen die in gesloten instituties verblijven. Het grenslogies is als een dergelijke institutie te kwalificeren. Aan de aldaar ondergebrachte vreemdelingen is hun externe bewegingsvrijheid ontnomen en ook overigens kunnen zij vergaand worden beperkt in de uitoefening van hun grondrechten. Gegeven deze situatie hebben zij een onmiskenbaar belang bij

het in een beklagprocedure aan de orde kunnen stellen van hen als bewoner van het grenslogies rakende beslissingen.

In de opzet van dit beklagrecht is aansluiting gezocht bij het stelsel van de Beginselenwet Gevangeniswezen (Stb. 1951, 596). Uitdrukkelijk zijn de bevoegdheden van de directeur tot plaatsing in afzondering, weigering van een bezoeker en ontneming van voorwerpen en stoffen als beklaggrond genoemd. De vierde grond is zodanig geformuleerd dat een door de vreemdeling gestelde schending van wettelijke voorschriften ontvankelijk kan zijn indien deze verband houdt met zijn positie als bewoner van het grenslogies. Dit betekent dat hij niet zal kunnen klagen over maatregelen die door andere autoriteiten dan de directeur in het kader van de uitvoering van de Vreemdelingenwet worden genomen.

Mondelinge behandeling is regel tenzij op het eerste gezicht duidelijk is dat een klacht niet bij de commissie thuishoort, niet voldoet aan de formele vereisten of elke grondslag mist. In deze gevallen en indien de zaak naar het zich laat aanzien van eenvoudige aard is kan de behandeling geschieden door een alleensprekende rechter.

De formaliteiten zijn beperkt tot het vereiste dat het beklag schriftelijk wordt ingediend en dat dit in beginsel binnen veertien dagen na het gebeuren waarover de vreemdeling zich wenst te beklagen dient te geschieden. Van een vreemdeling die bijvoorbeeld de Engelse taal machtig is mag worden geëist dat deze zijn beklag in deze taal doet. In voorkomende gevallen zal de beklagcommissie echter een vertaler dienen in te schakelen om kennis te kunnen nemen van het ingediende geschrift.

De vreemdeling kan zich doen bijstaan door een raadsman. Dit kan betreffen een medewerker van het bureau voor rechtshulp of een door dit bureau toegevoegde advocaat. In dit laatste geval geschiedt de honorering ingevolge het Besluit vergoedingen rechtsbijstand.

Indien dit noodzakelijk is voor de communicatie kan de voorzitter ook een tolk inschakelen. De beklagzitting kan echter ook in een andere voertaal dan het Nederlands worden gehouden, indien dit naar het oordeel van de voorzitter voor alle betrokkenen een aanvaardbare oplossing vormt.

De beklagcommissie toetst de maatregel ten volle aan de terzake geldende wettelijke voorschriften. Marginaal is de toetsing aan normen van redelijkheid en billijkheid, zoals deze in artikel 18, tweede lid, zijn omschreven. Voorzover een beslissing of maatregel nog ongedaan kan worden gemaakt, geeft de commissie of de enkelvoudige beklagrechter hiertoe een aanwijzing aan de directeur. Ten aanzien van onherstelbare gevolgen gaat zij na in welke mate aan de vreemdeling een genoegdoening kan worden gegeven. Verplicht tot toekenning hiervan is zij evenwel niet, aangezien niet telkens een genoegdoening voor de hand zal liggen en het ook zal voorkomen dat de vreemdeling geen belang meer heeft bij een voorziening, aangezien hij inmiddels vertrokken is uit het grenslogies.

8. Deregulering en financiële gevolgen

Het Reglement regime grenslogies is een uitwerking van artikel 7a van de Vreemdelingenwet. De regeling is beperkt tot het aangeven van de hoofdlijnen van het regime en het omschrijven van de beperkingen die op de grondrechten van de in het grenslogies verblijvende vreemdelingen mogen worden aangebracht.

Het ligt voor de hand dat de details van de gang van zaken in het grenslogies in een huishoudelijk reglement – bij wijze van ministeriële beschikking – worden vastgelegd.

De instelling van een commissie van toezicht en de toekenning van een beklagrecht aan vreemdelingen in het grenslogies brengen kosten met

zich. Het gaat enerzijds om vacatiegelden van de leden van de commissie van toezicht en secretariaatskosten en anderzijds om de kosten van rechts- en tolkenbijstand. Eerstgenoemde kosten zijn voorzien in de begroting van het ministerie van justitie. De kosten van rechtshulp, inclusief tolkenbijstand, worden geraamd of fl 131 000,-. Deze meerkosten zullen naar verwachting worden gecompenseerd door evenredige besparingen op de rechtshulp, inclusief de tolkenbijstand, nu ten gevolge van de uitbreiding van de capaciteit de daarvoor in aanmerking komende vreemdelingen in het grenslogies zullen kunnen worden ondergebracht en daarmee de kosten van hun onderbrenging in andere opvangcentra zullen verminderen.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikelen 1 en 2

Voor de toelichting wordt verwezen naar onderdeel 1 van de algemene toelichting.

Artikel 3

Het begrip «opperbeheer» in het eerste lid is in overeenstemming met de wijze waarop de verantwoordelijkheid van de Minister van Justitie voor de inrichtingen van het gevangeniswezen in artikel 22 van de Beginselenwet gevangeniswezen is aangeduid.

Het dagelijks beheer in het grenslogies wordt uitgeoefend door de door de Minister van Justitie aangewezen directeur, dan wel zijn plaatsvervanger(s). Zie verder het gestelde in onderdeel 2 van de algemene toelichting.

Artikel 4

Voor de toelichting wordt verwezen naar onderdeel 2 van de algemene toelichting.

Artikelen 5 en 6

De interne bewegingsvrijheid (artikel 5, eerste lid, onder a) is toegelicht in onderdeel 3 van de algemene toelichting. Voor de contacten met buiten, de controle daarop en het onderzoek aan de kleding wordt verwezen naar onderdeel 4 van de algemene toelichting.

Artikel 7

De hoofdregel van de plaatsing van de vreemdeling in de groep en de mogelijkheden om hem in afzondering te plaatsen zijn beschreven in onderdeel 3 van de algemene toelichting.

Artikelen 8 en 9

Voor de toelichting wordt verwezen naar onderdeel 5 van de algemene toelichting.

Artikelen 10 tot en met 13

De situatie kan zich voordoen dat een vreemdeling zich zowel met een grief in de zin van artikel 11, als met een klacht in de zin van artikel 14, tot de commissie van toezicht wendt.

Over het algemeen verdient het aanbeveling dat de «maandcommissaris», van wie de taak is omschreven in artikel 12, tweede lid, eerst een poging tot bemiddeling doet ingevolge artikel 12, eerste lid, onder b. De behandeling van het klaagschrift kan in afwachting van de uitkomst hiervan worden aangehouden. Een variant hierop is dat de vreemdeling zich met een grief tot de commissie van toezicht wendt. Indien de hierop ondernomen bemiddeling niet slaagt, kan het gevolg zijn dat de termijn voor het indienen van een beklag als omschreven in artikel 16, tweede lid, is vervallen. De beklagcommissie zal de ontsnappingsclausule in de laatste volzin van het tweede lid op dergelijke situaties van toepassing kunnen verklaren.

Voor de overige bepalingen wordt verwezen naar onderdeel 6 van de algemene toelichting.

Artikelen 14 tot en met 19

Voor deze artikelen wordt verwezen naar onderdeel 7 van de algemene toelichting. De relatie tussen artikel 14 en artikel 11 is uiteengezet in de toelichting op de artikelen 10 tot en met 13.

De Staatssecretaris van Justitie,
A. Kosto